

I/S Lertranskøb
Amtsvejen 23, Nybøl
6400 Sønderborg

CVR-nr.: 10033098

Miljø og Råstoffer
Kontaktperson: Camilla B. Scheffel
E-mail: cbs@rsyd.dk
Direkte tlf.: 29 20 19 27

Den 14. august 2017
Journal nr.: 15/49225

Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af rødbrændende ler

---

På dele af matr. nr. 541b Kværs Ejerlav, Kværs i Sønderborg Kommune gældende til den 1. august 2027

Indholdsfortegnelse

Tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer.....	2
Sagens baggrund.....	2
Ejerforhold.....	3
Før tilladelsen tages i brug.....	3
Vilkår for tilladelse til råstofindvinding	4
Efterbehandlingsvilkår	8
Generelle bestemmelser	8
Sikkerhedsstillelse	9
Tinglysning	10
Tilsyn.....	10
Screeningsafgørelse om at der ikke er krav om miljøvurdering	10
Ansøgningsprocessen	13
Ansøgning – udtalelser og tilladelser (stjernehøring)	13
Partshøring	18
Høring af Aabenraa Kommune vedr. fastsættelse af efterbehandlingsvilkår	20
Klagevejledning.....	20
Bilag 1 – Oversigtskort	22
Bilag 2 – Til- og frakørsel til graveområdet	23
Bilag 3 – Graveplan.....	24

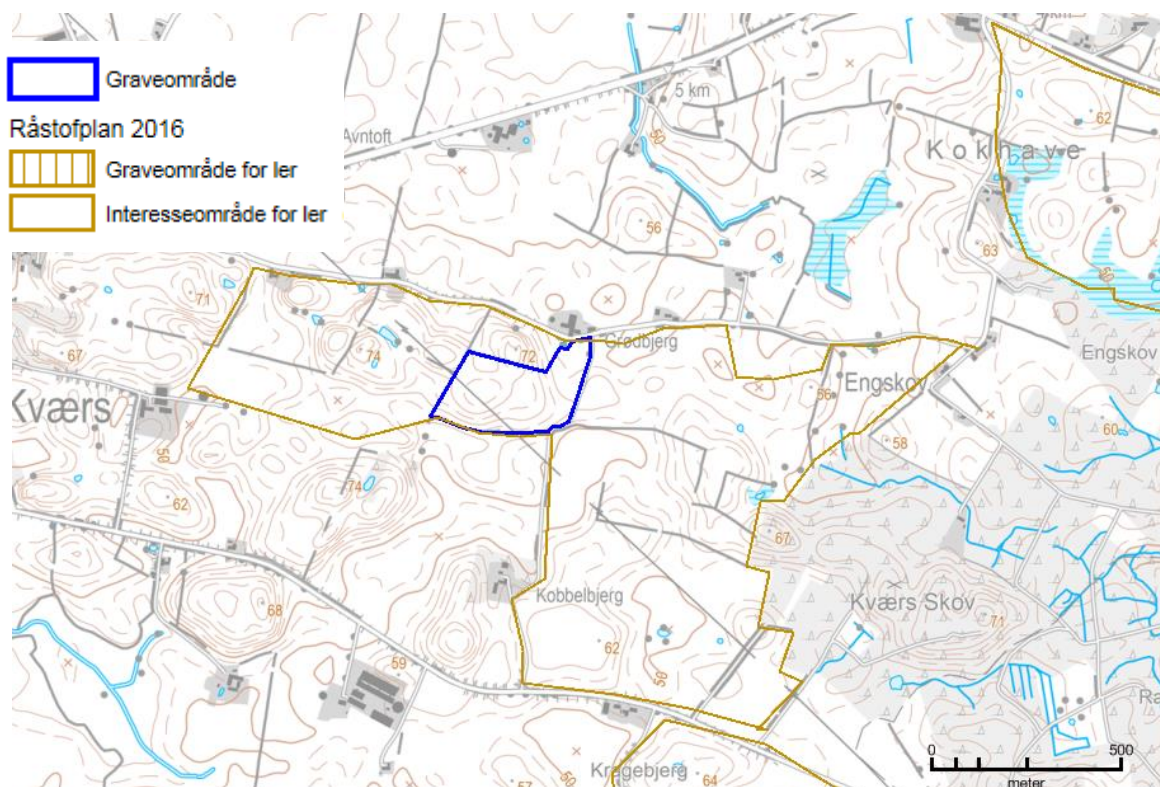
Tilladelse til erhvervmæssig indvinding af råstoffer

Region Syddanmark meddeler tilladelse til, at der indvindes 10.000 m³ rødbrændende ler årligt på 7 ha på matr. nr. 541b Kværs Ejerlav, Kværs i Sønderborg Kommune. Tilladelsen til erhvervmæssig råstofindvinding er meddelt i henhold til råstoflovens¹ § 7 stk. 1, og den er betinget af vilkårene på de følgende sider.

Sagens baggrund

Der er fremsendt en ansøgning om tilladelse til indvinding af rødbrændende ler til teglværksproduktion på 7 ha i Sønderborg Kommune. Det ansøgte areal fremgår af oversigtskortet på bilag 1 samt på kortet på næste side. Der ansøges om tilladelse til indvinding af 10.000 m³ rødbrændende ler årligt frem til 2027. Der er ansøgt om at grave til maksimalt 1 m under nuværende terrænkote. Arealet skal efter indvinding reetableres til landbrugsmæssig drift.

Det ansøgte areal ligger i sin helhed uden for graveområderne i Råstofplan 2016, men er beliggende inden for råstofinteresseområder for ler, jf. nedenstående kort.

Figur 1 viser det ansøgte areal med blå polygon samt interesseområder for ler.

¹ LBK nr. 1218 af 28. september 2016 med tilhørende ændringer.

Det fremgår af retningslinje 6.4.2 i Råstofplan 2016, at ”Regionen kan meddele tilladelse til indvinding af rødbrændende ler til en dybde af max 2 m i det åbne land, hvis det ikke er i strid med andre væsentlige hensyn. .... Gravning og efterbehandling skal foregå, så der ikke sker terræudjævning.” Ansøgningen har den 16. marts 2017 været behandlet i Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer, hvor Udvalget har meddelt samtykke til, at der kan meddeles tilladelse til den ansøgte råstofindvinding uden for de udlagte graveområder i Råstofplan 2016.

Ejerforhold

Ifølge tingbogen er Peter Beck, Aabenraavej 155, Ullerup, 6400 Sønderborg ejer af ejendommen matr. nr. 541b Kværs Ejerlav, Kværs.

Før tilladelsen tages i brug

Region Syddanmark skal give accept til at indvindingen sættes i gang. Arbejdet med at rømme overjord og indvinde må ikke påbegyndes før følgende forudsætninger er opfyldt:

- **Klagefristen** skal være udløbet. Evt. klager over tilladelsen har som udgangspunkt opsættende virkning. Derfor kan tilladelsen ikke udnyttes før alle klagemuligheder er udtømt.
- **Sikkerhedsstillelse.** Der skal være stillet en økonomisk sikkerhed for efterbehandlingen af graveområdet, og den forudsatte sikkerhedsstillelse skal foreligge i form af et dokument udstedt af råstofindvinderens pengeinstitut el. lign. over for Region Syddanmark.

Øvrige tilladelser og/eller dispensationer i forbindelse med råstofindvindingen, som ikke er nævnt i denne tilladelse skal indhentes separat.

Vilkår for tilladelse til råstofindvinding

Drift

1. Tilladelsen er gældende indtil 1. august 2027, hvor tilladelsen udløber. Såfremt indvindingen ikke er færdig, kan der søges om en ny tilladelse.
2. Der må årligt indvindes 10.000 m³ ler.
3. Der må maksimalt graves ned til 1 meter dybde. Det betyder, at landskabets oprindelige kontur generelt må sænkes med 1 meter. Se desuden efterbehandlingsvilkår nr. 35.
4. Der må maksimalt indvindes 40 dage pr. år.
5. Indvinder skal varsko beboerne i området ved igangsættelse af lergravningen – dvs. senest på dagen for indvindingen.
6. Ved udkørsel fra råstofgraven skal der foretages venstresving således trafikken går samme vej rundt på Limbækvej.
7. Råstofgravens driftstider er mandag til fredag kl. 06:00 – 17:00.
8. Til råstofindvinding, herunder behandling af materialerne, må kun anvendes de i ansøgningen angivne maskiner; dozer og gravemaskine. Væsentlige afvigelser herfra kan kun ske efter aftale med Region Syddanmark.
9. Efter etableringsfasen må det ækvivalente støjniveau fra indvindingsområdet i driftssituationen ikke overstige følgende værdier målt/beregnet ved nærmeste nabobebyggelse:

Dage	Tidsrum	Støjniveau
Mandag – fredag	06.00 – 07.00	40 dB (A)
	07.00 – 17.00	55 dB (A)

Det maksimale støjniveau må i alle dage i tiden fra kl. 22.00 (06.00) til kl. 07.00 ikke overstige 55 dB (A) målt/beregnet ved nærmeste nabobebyggelse.

Hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet, skal virksomheden ved målinger eller beregninger dokumentere at ovenstående støjgrænser overholdes. Udgifterne hertil afholdes af virksomheden. Nævnte målinger/ beregninger skal udføres og rapporteres som ”Miljømåling – ekstern støj” i henhold til gældende lovgivning, og skal udføres af et laboratorium eller person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Målingernes/beregningernes samlede ubestemthed må for stationære kilder højst være på 3 dB (A) og for mobile kilder højst 5 dB (A).

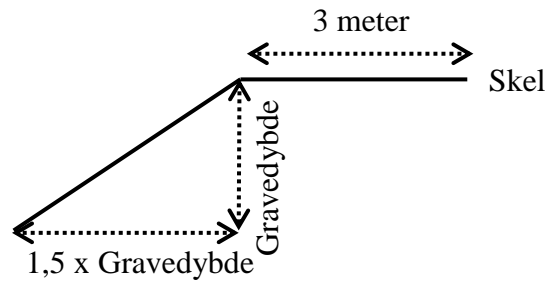
Viser målingerne/beregningerne, at virksomheden overskrider grænseværdierne, skal virksomheden lade foretage afhjælpende foranstaltninger.

Støj fra til- og frakørende lastvogne mv. skal begrænses mest muligt. Køretøjer må, på råstofgravens areal, ikke holde med motoren i gang, med mindre læsning gør det påkrævet.

10. Der må ikke opstå støvgener uden for råstofgravens areal. Konstateres støvgener, der kan henføres til virksomhedens drift, skal der træffes foranstaltninger til nedbringelse af generne.
11. Muld og overjordsdepoter skal placeres således, at der ikke kan ske sammenblanding med andre materialer.
12. Hvis der sker skader på skel eller evt. levende hegn er indvinder forpligtet til at udbedre skaderne med mindre andet er aftalt med lodsejer og godkendt af Region Syddanmark.
13. Det aktuelle graveområde, hvorpå der indvindes, må ikke overstige 2 ha. Der skal ske en løbende efterbehandling af afgravede områder i samme takt som indvindingen skrider frem. Ved graveområdet forstås områder, hvor muld og overjord er fjernet og gravning er påbegyndt, dog undtaget områder, som anvendes til interne veje, lager og produktionsanlæg.
14. Råstofindvindingen skal tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med graveplanen, jf. bilag 2. Eventuelle ændringer i graveplanen skal godkendes af Region Syddanmark.
15. Region Syddanmark skal til enhver tid holdes underrettet om, hvem der forestår indvindingen.
16. Personalet skal være bekendt med vilkårene i denne tilladelse samt den til enhver tid gældende grave- og efterbehandlingsplan.

Afstandskrav

17. Grænsen for det område der må graves i, skal sættes af i marken efter nærmere aftale med Region Syddanmark. Pælene til afmærkning mv. må ikke fjernes, og skal sikres, så de ikke bliver beskadiget. Det kan f.eks. ske med betonringe.
18. Der må der ikke graves nærmere end 3 meter fra privat vej, naboskel og hegn med mindre andet er aftalt med lodsejer og godkendt af Region Syddanmark. Der må efter de 3 meter ikke graves under et skråningsanlæg på 1:1,5, jf. figuren nedenfor.

Figur 2 Skråningsanlægget nær ved privat vej, naboskel og hegn.

19. Der må ikke graves nærmere end 3 meter fra offentligt vejskel. Der må efter de 3 meter ikke graves under et skråningsanlæg på 1:2.
20. Der må ikke graves nærmere end 10 meter fra søen, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. På kortet nedenfor ses den beskyttede sø.

Figur 3 viser den naturbeskyttede sø i det nordlige hjørne uden for graveområdet.

Vej og trafik

21. Indkørsel til råstofgraven sker via Limbækvej. Til- og frakørsel sker via den eksisterende adgangsvej vist på bilag 2. Sønderborg Kommune har den 22. december 2016 givet accept til brug af den eksisterende overkørselstilladelse.
22. Adgangsvejens hældning skal være således, at der ikke ledes vand og sand fra adgangsvejen ud på offentlig vej.
23. Adgangsvejen skal renholdes.

Forureningsforebyggelse

24. Den der udnytter tilladelsen, skal drage omsorg for, at grundvandet ikke forurenes af olie- spild fra maskiner, og eventuelle brændstoftanke og for, at gravearbejderne ikke forårsager ødelæggelse eller beskadigelse af vandforsyningen i området.
25. Alt arbejde med miljøfremmede stoffer skal ske i henhold til de gældende regler.
26. Tankning, olieskift og lignende af grave- og læssemaskiner samt dumpere og andre selvkørende maskiner skal foregå uden for selve gravearealet. Olieskift, vask med videre skal her finde sted på et godkendt, befæstet areal. Det samme gælder så vidt muligt for service og reparation.
27. Sorteringsanlæg, generatorer og andre mere stationære anlæg kan tankes fra en entreprenørtank, der medbringes ved hver tankning. Tankanlægget skal være indrettet så spild undgås, og tankning skal foregå under konstant tilsyn.
28. Køretøjer og andre maskiner skal holdes i god stand, så der ikke forekommer oliedryp.
29. Tanke, beholdere og tankanlæg med olieprodukter, benzin og lignende skal opbevares forsvarligt uden for selve gravearealet i aflåst container med spildbakke, så der ikke er risiko for forurening af jord og grundvand eller regn- og spildevandssystemer. Opsætning af olietanke skal anmeldes til kommunen.
30. Bortskaffelse af affald skal ske i henhold til Sønderborg Kommunes Regulativ for affald.
31. Der må ikke deponeres affald eller andet, der kan forurene grundvand, jord og undergrund i grusgraven. Der skal træffes effektive foranstaltninger mod forurening f.eks. ved hegning.
32. Der må ikke foretages afbrænding i grusgraven.

Efterbehandlingsvilkår

33. Efterbehandlingsarbejdet skal påbegyndes og gennemføres så tidligt, som det under hensyn til råstofgravens drift er praktisk muligt.
34. Der skal stilles en sikkerhed for gennemførelsen af efterbehandlingen. Region Syddanmark kan kræve sikkerhedsstillelsen forhøjet, hvis det findes nødvendigt på grund af ændringer i efterbehandlingsplanen og/eller andre forhold. Sikkerheden skal gælde til efterbehandlingen er udført og godkendt af Region Syddanmark.
35. Indvindingsområdet skal efterbehandles til landbrugsjord, blot på 1 meter lavere niveau. Det betyder, at landskabets oprindelige kontur generelt må sænkes med 1 meter. Der må ikke foretages terrænændringer udover den ansøgte afgravning på 1 meter, og konturerne i landskabet skal følges således bakkernes form ikke ændres.
36. Forinden større efterbehandlingsarbejder påbegyndes, skal Region Syddanmark underrettes herom, således at evt. tvivlsspørgsmål omkring efterbehandlingsens udførelse kan afklares.
37. Fjernes eller beskadiges beplantning i skel skal en tilsvarende beplantning etableres som en del af efterbehandlingsarbejdet.
38. Graveområdet skal umiddelbart efter gravearbejdets afslutning ryddes for alle i tilknytning til råstofindvindingen opførte bygninger eller andet oplag, der virker skæmmende i naturen.
39. Såfremt tilladelsen inddrages i medfør af Råstoflovens § 11, indtræder efterbehandlingsforpligtigelsen omgående.
40. I tilfælde af gravning på tilgrænsende ejendomme kan Region Syddanmark på et hvilket som helst tidspunkt, under som efter gravningens afslutning, forlange gennemgravning og efterbehandling af skelområdet, således at hele forekomsten udnyttes, og således at der ikke står en vold tilbage mellem ejendommene.
41. Når efterbehandlingen af indvindingsområdet er godkendt af Region Syddanmark, vil de tinglyste vilkår blive afløst og sikkerhedsstillelsen blive frigivet.

Generelle bestemmelser

Følgende gælder i øvrigt efter loven:

Tilladelsen kan tilbagekaldes af Region Syddanmark i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkår, eller efter lovgivningen i øvrigt.

Tilladelsen bortfalder, såfremt råstofindvindingen ikke er begyndt senest tre år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år.

Vilkårene er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der sker tinglysning.

Region Syddanmark kan på et senere tidspunkt fastsætte yderligere vilkår eller foretage ændringer af allerede stillede vilkår, såfremt dette måtte vise sig nødvendigt.

Findes der under indvindingen grave, gravpladser, bopladser, ruiner eller andre jordfaste fortidsminder, skal fundet straks anmeldes til Museum Sønderjylland. Indvindingen skal standses i det omfang den berører fortidsmindet.

I tilfælde af at en virksomhed, som foretager indvinding, går konkurs eller i betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer som den, der driver virksomheden, forpligtiget til straks at underrette Region Syddanmark.

Tilførsel af såvel forurenede som uforurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt, jf. Jordforureningslovens § 52.

Resultater af råstofboringer eller prøveboringer i jorden skal indberettes til GEUS inden tre måneder efter udførelsen. Indberetningen skal ske på særlige skemaer, jf. råstoflovens § 28, stk. 1.

Der skal betales råstofafgift ved indvinding af naturbundne råstoffer, jf. lov nr. 1408 af 21. december 2005 om ændring af lov om afgift af affald og råstoffer.

Tilladelsen fritager ikke indehaveren af tilladelsen for ansvar over for tredjemand efter sædvanlige naboretlige regler.

Erstatningsansvar for eventuelle skader opstået som følge af indvindingen påhviler vedkommende, der udnytter tilladelsen, efter de almindelige erstatningsregler.

Sikkerhedsstillelse

I/S Lertranskøb skal stille en sikkerhed til sikring af efterbehandlingsarbejderne på matr. nr. 541 Kværs Ejerlav, Kværs i Sønderborg Kommune på kr. 300.000 indeks 103,43, 1. kvartal 2017 dateret den 30. juni 2017.

Beløbets størrelse er fastlagt ud fra et estimat på en efterbehandlingspris på 150.000 kr. pr (åbent) hektar.

Der skal fremsendes en sikkerhedsstillelse til Region Syddanmark, inden tilladelsen kan tages i brug.

Sikkerhedsstillelsens størrelse afhænger af, at det aktuelle gravefelt ikke overstiger 2 ha og kan reguleres, når Region Syddanmark skønner dette nødvendigt af hensyn til ændringer i prisniveau, graveplan, efterbehandling eller lignende.

Sikkerhedsstillelsen skal årligt indeksreguleres pr. 1. april efter Danmarks Statistiks reguleringsindeks for jordarbejder. Sikkerhedsstillelsen reguleres efter foregående års indeks for 4. kvartal.

Sikkerhedsstillelsen skal være gældende indtil efterbehandlingsarbejdet er afsluttet og godkendt af Region Syddanmark, idet sikkerhedsstillelsen først da vil kunne frigives.

Tinglysning

Vilkårene er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der sker tinglysning. Vilkårene om efterbehandling skal efter reglerne tinglyses på ejendommene, når klagefristen er udløbet. Tinglysningen sker i medfør af Råstoflovens § 10, stk. 5 med Region Syddanmark som påtaleberettiget.

Indvinder skal efter loven betale tinglysningsgebyret. Når tinglysningen er sket, sender Regionen en regning for udlagt tinglysningsgebyr.

Tilsyn

Region Syddanmark er tilsynsmyndighed i forhold til, at vilkårene i tilladelsen overholdes, jf. Råstoflovens § 31, stk. 1. Tilsynsmyndigheden kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist, jf. Råstoflovens § 31, stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan, såfremt et påbud ikke efterkommes indenfor den fastsatte frist, lade de påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning.

Screeningsafgørelse om at der ikke er krav om miljøvurdering

Det ansøgte projekt er omfattet af VVM-lovens bilag 2, pkt. 2a. Region Syddanmark har derfor gennemført en screening af det ansøgte projekt, jf. lovens § 21. Region Syddanmarks screening er gennemført med henvisning til de i lovens bilag 6 relevante kriterier. Screeningskemaet er vedlagt som bilag 4.

Region Syddanmark har på baggrund af den gennemførte screening vurderet, at projektet ikke antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. lovens § 16. Der er derfor ikke krav om en miljøvurdering, og der skal derfor ikke udarbejdes en miljøkonsekvensrapport i forbindelse med ansøgningen om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på ovenstående ejendom.

Begrundelse for afgørelsen

Region Syddanmark har gennemført en screening af ansøgningen, og på baggrund af screeningen vurderet, at der ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport (vurdering af virkningerne på miljøet) før der kan meddeles tilladelse til indvindingen på matr. nr. 541b Kværs Ejerlav, Kværs i Sønderborg Kommune, jf. VVM-lovens § 16.

Råstofindvinding er omfattet af bilag 2, pkt. 2a i VVM-loven.

Screening er en administrativ proces, hvor projektet vurderes i forhold til en række faste kriterier, jf. VVM lovens bilag 6, herunder:

- projektets dimensioner,
- den miljømæssige sårbarhed i de geografiske områder, der kan blive berørt,
- påvirkningens omfang (geografisk og omfanget af personer, der berøres),
- påvirkningens varighed, hyppighed og reversibilitet.
- kumulative effekter

Anvendelsen af det ansøgte areal vil blive ændret imens lergravningen står på, men efterfølgende skal arealet reetableres tilbage til landbrugsmæssig drift. Det ansøgte graveområde ligger i et småbakked/bølget område, men omfatter ikke én af de markante dødisbakker, der er udpeget i landskabskarakteranalysen. Der er i tilladelsen indarbejdet vilkår om, at der ved afgravningen sker en *sænkning* af landskabet på maksimalt 1 meter. På den måde udgås bakkernes form at blive påvirket i væsentlig grad.

Museum Sønderjylland oplyser, at der omkring indvindingsområdet er registreret flere væsentlige fortidsminder både gravhøje og bopladssamfund. Der er også registreret flere bopladser og en grav fra jernalderen øst for området. Da indvindingsområdet er placeret højt i terrænet og tæt ved vand vurderes det, at der i dette område er en stor risiko for, at træffe på væsentlige jordfaste fortidsminder ved indvindingen. Museet foreslår derfor en frivillig forundersøgelse af arealet inden indvindingen går i gang.

Museumslovens § 27 omfatter råstofindvinding hvorfor indvinder, hvis der stødes på et fortidsminde under gravningen, straks indstille arbejdet. Derfor vurderer Region Syddanmark, at eventuelle jordfaste fortidsminder i sidste ende ikke vil blive påvirket væsentligt.

Ved en lergravning ned til maksimalt 1 meter indvindes de udvaskede, kalkfri lerforekomster. Graveaktiviteten vil udelukkende foregå over grundvandsspejlet, og der vil således ikke kunne ske en direkte forurening af grundvandsspejlet. Af samme årsag er der heller ikke risiko for grundvands-sænkninger.

Der vil forekomme mindre støjpåvirkning fra råstofindvindingen i dagtimerne. Støjpåvirkningen vurderes ud fra et erfaringsmæssigt grundlag, at kunne overholde de vejledende støjgrænser for de nærmeste boliger i åbent land, og vil i øvrigt blive reguleret gennem indvindingstilladelsen.

Da projektet ikke i sig selv eller i kumulation med udnyttede eller uudnyttede råstoffilladelser, planer mm ikke har nogen væsentlig negativ effekt på miljøet vurderes det, at der i forbindelse med råstofindvindingen ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport.

Ansøgningsprocessen

Det ansøgte areal blev besøgt den 7. november 2016. Arealet fremstår i dag i omdrift.

Figur 4 viser konturerne i landskabet på ejendommen. Billedet er taget mod vest.

Det ansøgte areal er ikke udlagt som graveområde for ler, men er i sin helhed udpeget som interesseområde for ler, jf. Råstofplan 2016. Der kan i særlige tilfælde meddeles tilladelse til indvinding af rødbrændende ler til en dybde af maksimalt 1 m i det åbne land, hvis det ikke er i strid med andre væsentlige hensyn.

Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer i Region Syddanmark har den 16. marts 2017 givet samtykke til, at indvindingen af ler kan foregå på det ansøgte areal på trods af, at det er uden for graveområderne, jf. Råstofplan 2016.

Ansøgning – udtalelser og tilladelser (stjernehøring)

Høringen forløb i perioden 1. september – 14. oktober 2016. Høringssvarene er opsummeret nedenfor høringslisten.

Ansøgningsmaterialet har været sendt i høring til følgende:

Ansøger I/S Lertranskøb, lertranskoeb@mail.dk
Lodsejer Peter Bech, junkershof@tdcadsl.dk

Sønderborg Kommune, att. Jane Frellesen: jfrl@sonderborg.dk
 Museum Sønderjylland, planer@museum-sonderjylland.dk

Samt følgende øvrige parter:

Matr. nr.	Ejerlav	Navn	Adresse
26	Ladegård, Kværs	Peter Beck	Abenraavej 155, Ullerup, 6400 Sønderborg
11	Ladegård, Kværs	Hans Festersen	Limbækvej 22, 6300 Gråsten
148	Ladegård, Kværs	Boet efter Poul Buciek, Administrator Gunhild V. Buciek	Hellesøvej 41, 6430 Nordborg
48	Ladegård, Kværs	Jørgen C. Fogt	Limbækvej 16, 6300 Gråsten
12	Ladegård, Kværs	Hans Peter Jessen	Limbækvej 14, 6300 Gråsten
6	Ladegård, Kværs	Olaf Piepenbrock og Katrin Bode	Limbækvej 5, 6300 Gråsten
33	Kværs Ejerlav, Kværs	Hans Henrik Michelsen	Limbækvej 1, 6300 Gråsten
167	Kværs Ejerlav, Kværs	Svend Siewertsen	Limbækvej 2, 6300 Gråsten

Region Syddanmark har ikke undersøgt om der findes forsyningsledninger i området. Det påhviler derfor indvinder at indhente de fornødne ledningsoplysninger, og samtidig kontakte ledningsejerne.

Nedenfor er de indkomne høringsvar opsummeret. Regionens kommentarer hertil samt eventuel henvisning til vilkår er beskrevet i kolonnen til højre.

Hvem og dato	Høringsvar	Region Syddanmarks bemærkninger
Sønderborg Kommune hhv. den 6. oktober 2016 og 30. januar 2017	1. Grundvandsforhold Kommunen oplyser at området er udpeget som indsatsområde. Den naturlige geologiske beskyttelse betegnes som "nogen". Kommunen påpeger, at der skal være særlig opmærksomhed på, at evt. håndtering af brændstoffer i forbindelse med afgravningen ikke sker i graveområdet.	Ad 1) Indarbejdet i tilladelsen.

	<p>2. Vejforhold Det bemærkes at adgangsvejen er i orden, men at der skal søges om tilladelse til at etablere en ny overkørsel grundet den ændrede benyttelse. Kommunen ønsker, at der stilles et vilkår om at entreprenøren varskoer beboerne i området ved lergravningen. På den måde vil beboerne kunne undgå at komme i konflikt med lastbilerne fra lergraven, da de så kan køre i samme retning de dage der graves.</p> <p>3. Planforhold Kommunen oplyser at det ansøgte område er en del af et område indeholdende særlige visuelle oplevelsesværdier, og at det derfor i kommunens landskabskarakteranalyse har fået det strategiske mål "beskyt". Det ansøgte graveområde omfatter imidlertid ikke én af de markante dødisbakker. Kommunen forudsætter, at landskabets oprindelige kontur ikke ændres, da det fremgår af ansøgningen at der graves maksimalt 1 m under terræn. Derfor vurderes det, at lergravningen ikke vil være i strid med landskabsinteresserne og heller ikke vil ændre oplevelsesværdien af landskabet.</p> <p>4. Naturforhold Kommunen påpeger at den beskyttede sø i hjørnet af græsningsarealet i henhold til naturbeskyttelsesloven ikke må ændres. Kommunen</p>	<p>Ad 2) Sønderborg Kommune har den 22. december 2016 godkendt den eksisterende adgangsvej. Der er med hjemmel i råstofloven stillet vilkår om, at der kun må ske udkørsel fra lergraven med venstresving, jf. vilkår 6.</p> <p>Regionen har haft dialog med ansøger vedr. mulighed for skiltning i området, og det er aftalt at ansøger vil sende sms til vejens beboere (se "øvrige parter" side 13) ved igangsættelse af lergravningen – dvs. på dagen. Vilkåret er indarbejdet i tilladelsen, jf. vilkår 5.</p> <p>Ad 3) Region Syddanmark har indsat vilkår vedr. at indvindingsområdet skal efterbehandles til landbrugsjord, blot på 1m lavere niveau. Der må ikke foretages terrænændringer udover den ansøgte afgravning på 1m, og konturerne i landskabet skal følges, jf. vilkår 35.</p> <p>Ad 4) Der er indsat vilkår om 10 meters afstand til den naturbeskyttede sø. Se evt. vilkår 20.</p>
--	---	--

	<p>ønsker at der stilles vilkår om, at der ikke graves nærmere søen end 10 m.</p>	
<p>Museum Sønderjylland den 12. oktober 2016 (vedlagt som bilag 5)</p>	<p>Det er museets vurdering, at der er stor risiko for at træffe på væsentlige jordfaste fortidsminder ved lergravningen. Museet anbefaler derfor en frivillig undersøgelse af indvindingsområdet, inden jordbe arbejdet går i gang.</p> <p>Arealet overstiger 5.000m² og derfor skal udgifterne til forundersøgelsen afholdes af I/S Lertranskøb, jf. Museumsloven § 26, stk. 2.</p>	<p>Region Syddanmark opfordrer til god dialog mellem ansøger og Museum Sønderjylland, og henviser i øvrigt til museumsloven.</p> <p>Regionen vedlægger høringssvaret som bilag 5, og opfordrer indvinder til at følge museets anbefalinger.</p>
<p>Nabo Lisbeth Festeren den 12. september 2016.</p>	<p>Der blev spurgt hvor lang tid en eventuel tilladelse vil vare, og hvor mange dage om året man må køre.</p>	<p>Tilladelsen bliver i henhold til råstofloven givet for 10 år af gangen. I henhold til vilkår 4 er tilladelsen begrænset til gravning 40 dage om året.</p>
<p>Nabo Keld og Gunhild Buciek den 13. september (tlf.) og 9. oktober 2016 (mail).</p>	<p>Der blev spurgt hvor mange dage om året der må graves.</p> <p>Der blev spurgt til vejforholdene på Limbækvej. Det blev oplyst, at vejforholdene var meget ringe, og at den eksisterende lergrav på samme ejendom forårsagede store problemer for dem derude. Hun fortalte, at der ikke er nok plads på vejen til at en almindelig personbil kan passere lastbilen med vogn.</p> <p>Det blev foreslået at lodsejer kan etablere sin egen udkørsel til Avntoftvej henover egne ejendomme.</p> <p>Det blev påpeget, at områdets naturværdier påvirkes i uacceptabel grad. Bl.a. trues områdets beskyttede naturtyper.</p>	<p>I henhold til vilkår 4 er tilladelsen begrænset til gravning 40 dage om året.</p> <p>Kommunen er vejmyndighed. Kommunen har accepteret ansøgers valg af til- og frakørsel. Der er endvidere med baggrund i råstofloven og efter aftale med indvinder lavet aftale om varsling af naboerne (vilkår 5) samt venstre sving ud af graven (vilkår 6).</p> <p>På grund af kommunens udmelding vedr. vejforholdene finder regionen det ikke nødvendigt at pålægge ansøger at lave egen udkørsel.</p> <p>Det er kommunen som er myndighed for de beskyttede naturtyper. Kommunen har ønsket en 10 meter buffer til søen lige nord for området, hvilket er indsat som vilkår 20 i nærværende tilladelse. Der er endvidere opstillet vilkår om, at levende hegn ikke må fjernes, jf.</p>

		vilkår 12.
Nabo Jørgen og Margit Fogt den 13. september 2016	<p>1) Der blev spurgt hvorfor regionen ikke har udsendt høringen pr e-boks.</p> <p>2) Det oplyses, at der tidligere er blevet lovet at der ikke skal graves ler i området igen.</p> <p>3) Det oplyses, at man på den eksisterende tilladelse har kørt ler af flere omgange hele sommeren fra maj til først i september.</p> <p>3) Det oplyses, at der ikke har været markeret med skilte ved vejen.</p> <p>4) Det oplyses, at lasbilerne har kørt for hurtigt.</p> <p>5) Det oplyses, at man ikke har set frøvandring i år. Det fremgår af mailen, at man mener det skyldes lerkørslen.</p> <p>6) Det oplyses, at naboer i området sover om dagen og arbejder om natten og derfor generes af trafikken.</p> <p>7) Det oplyses at det ikke er alle der har fået en høring.</p>	<p>Ad 1) Det vil regionen gøre fremadrettet. På tidspunktet for udsendelse af stjernehøringen var der problemer med den digitale udsendelse, men det er på plads nu.</p> <p>Ad 2) Regionen har ikke kendskab til sådanne oplysninger. På nuværende tidspunkt er arealet udpeget som råstofinteresseområde.</p> <p>Ad 3) Det fremgår af tilladelsen, at der maksimalt må indvindes 40 dage om året. Indvinder er indforstået hermed.</p> <p>Ad 3) Regionen har efter aftale med indvinder indsat vilkår om at der skal sendes sms til området beboere ved gravning.</p> <p>Ad 4) Hverken regionen eller indvinder kan kontrollere vognmændene. Indvinder har gjort vognmændene opmærksom på, at de skal køre forsvarligt.</p> <p>Ad 5) Regionen har foretaget en høring af kommunen bl.a. vedr. naturforhold. Der er ikke indkommet indsigelser vedr. forværring af frøernes tilstand.</p> <p>Ad 6) Trafik på offentlig vej kan ikke reguleres i en råstof tilladelse.</p> <p>Ad 7) Regionen har foretaget en vurdering af hvem der er parter i sagen. Parterne frem bl.a. på side 17. Denne vurdering fastholdes. Regionen er desuden ikke blevet kontaktet af nogen, som synes at de burde være blevet hørt. Dette bekræfter regionens vurdering.</p>

Partshøring

Region Syddanmark har foretaget en partshøring i medfør af Forvaltningslovens § 19, stk. 1.. Formålet med høringen er at regionen træffer den endelige afgørelse på et fuldt oplyst grundlag.

Høringen forløb i perioden 4. juli – 8. august 2017 og har været sendt til følgende parter:

Ansøger I/S Lertranskøb, lertranskoeb@mail.dk
Lodsejer Peter Bech, junkershof@tdcadsl.dk

Sønderborg Kommune, att. Jane Frellesen: jfrl@sonderborg.dk
Museum Sønderjylland, planer@museum-sonderjylland.dk

Samt følgende øvrige parter:

Matr. nr.	Ejerlav	Navn	Adresse
26	Ladegård, Kværs	Peter Beck	Abenraavej 155, Ullerup, 6400 Sønderborg
11	Ladegård, Kværs	Hans Festersen	Limbækvej 22, 6300 Gråsten
148	Ladegård, Kværs	Boet efter Poul Buciek, Administrator Gunhild V. Buciek	Hellesøvej 41, 6430 Nordborg
48	Ladegård, Kværs	Jørgen C. Fogt	Limbækvej 16, 6300 Gråsten
12	Ladegård, Kværs	Søren Henriksen og Marianne W. Petersen	Limbækvej 14, 6300 Gråsten
6	Ladegård, Kværs	Olaf Piepenbrock og Katrin Bode	Limbækvej 5, 6300 Gråsten
33	Kværs Ejerlav, Kværs	Hans Henrik Michelsen	Limbækvej 1, 6300 Gråsten
167	Kværs Ejerlav, Kværs	Svend Siewertsen	Limbækvej 2, 6300 Gråsten

Nedenfor er de indkomne høringsvar opsummeret. Regionens kommentarer hertil samt eventuel henvisning til vilkår er beskrevet i kolonnen til højre.

Hvem og dato	Høringsvar	Region Syddanmarks bemærkninger
Sønderborg Kommune 7. juli 2017	Ingen yderligere kommentarer	-
Museum Sønderjylland 7. juli 2017	Anne Birgitte Agger bemærker, at hendes høringssvar ikke indarbejdet i VVM-screeningen.	Region Syddanmark har indarbejdet høringssvaret i VVM-screeningen, både i bilag 4 samt i selve tilladelsen.

<p>Nabo Marianne Petersen 7. august 2017</p>	<p>1) Det bliver påpeget, at der er blevet lovet at der ikke vil blive gravet mere ler i området.</p> <p>2) Det oplyses, at området gennem gravningen vil blive belastet med unødigt CO₂, støv og støj. Bl.a. gennem den øgede trafik.</p> <p>3) Der er bekymring for at gravningen vil kunne medføre risiko for skade på Natura 2000-område.</p>	<p>1) Regionen har ikke kendskab til sådanne oplysninger. På nuværende tidspunkt er arealet udpeget som råstofinteresseområde.</p> <p>2) Regionen vurderer, at støjkravene om 55dB kan overholdes ved nærmeste nabo, da der kun benyttes en gravemaskine / dozer ved gravningen. Der er i vilkår 9 og 10 i tilladelsen fastsat vilkår vedr. støj og støv.</p> <p>3) Der er ca. 750 m til Natura 2000-området Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov øst for det ansøgte areal. Kommunen er myndighed for Natura 2000-områderne og har i deres hørings-svar ikke beskrevet problemer ifht. Natura 2000-områder.</p>
<p>Nabo Olaf Piepenbrock 7. august 2017</p>	<p>1) Der spørges til hvorfor de ikke har modtaget høringsbrevet når de bor på vejen?</p> <p>2) Der ønskes en bekræftelse af, at han ikke selv skal stå for eventuelle følgeomkostninger ved eventuelle ændrede drænforhold / andre overfladiske vandløbsforhold.</p>	<p>1) Den er afsendt på e-boks. Det er den 14. august 2017 aftalt med parten, at selve tilladelsen sendes pr mail i stedet.</p> <p>2) Regionen henviser til telefonisk samtale den 14. august 2017, hvor regionen opfordrede til en god dialog naboerne imellem for så vidt angår eventuelle ændrede drænforhold. Dette forhold kan ikke reguleres gennem gravetilladelsen.</p>
<p>Nabo Margit Fogt 8. august 2017</p>	<p>1) Det oplyses, at der om sommeren opstår mange støvgener ved den eksisterende gravning og det frygtes at dette vil fortsætte.</p> <p>2) Det påpeges, at det ikke er godt nok med en varslings-sms, da vejen også benyttes af gæster, cyklister, fodgængere mm.</p> <p>3) Det oplyses, at flere har måttet undvige lastbilerne, da lasbilerne kører uforsvarligt.</p>	<p>1) Der er i vilkår 10 fastsat vilkår vedr. støv.</p> <p>2) Sønderborg Kommune er vejmyndighed. Kommunen har accepteret ansøgers valg af til- og frakørsel. Der er endvidere med baggrund i råstofloven og efter frivillig aftale med indvinder lavet aftale om varslings af naboerne (vilkår 5) samt venstre sving ud af graven (vilkår 6).</p> <p>3) Se ovenfor. Hverken regionen eller indvinder kan kontrollere vognmændene. Indvinder har gjort vognmændene op-</p>

	mærksom på, at de skal køre forsvarligt.
--	--

Høring af Aabenraa Kommune vedr. fastsættelse af efterbehandlingsvilkår

Region Syddanmarks udkast til tilladelsen har været i høring hos Sønderborg Kommune omkring fastsættelse af vilkår om efterbehandling i perioden 4. juli – 8. august 2017 i medfør af Råstoflovens § 10a. Der er ikke indkommet høringssvar fra kommunen.

Klagevejledning

Region Syddanmarks afgørelse efter råstofloven og planloven (for så vidt angår retlige spørgsmål) kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede er adressaten for afgørelsen, en offentlig myndighed, enhver der i øvrigt har en væsentlig individuel interesse i afgørelsen, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og organisationer, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Hvis I ønsker at klage over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet skal der klages via Klageportalen, som I finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.virk.dk eller www.borger.dk. Der logges på www.virk.dk eller www.borger.dk, som man plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Regionen, da vi har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, betaler klager et gebyr. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold i klagen.

En evt. klage skal være tilgængelig for Region Syddanmark i klageportalen senest den 11. september 2017 kl. 23.59. Ansøger får besked, hvis der klages over afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Klage i henhold til råstofloven har opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra modtagelsen af dette brev.

Med venlig hilsen

Camilla Bjerre Scheffel
Landskabsforvalter

Kopi er sendt til:

Ansøger I/S Lertranskøb, lertranskoeb@mail.dk
Lodsejer Peter Bech, junkershof@tdcadsl.dk

Sønderborg Kommune, att. Jane Frellesen på jfrl@sonderborg.dk
Museum Sønderjylland, planer@museum-sonderjylland.dk

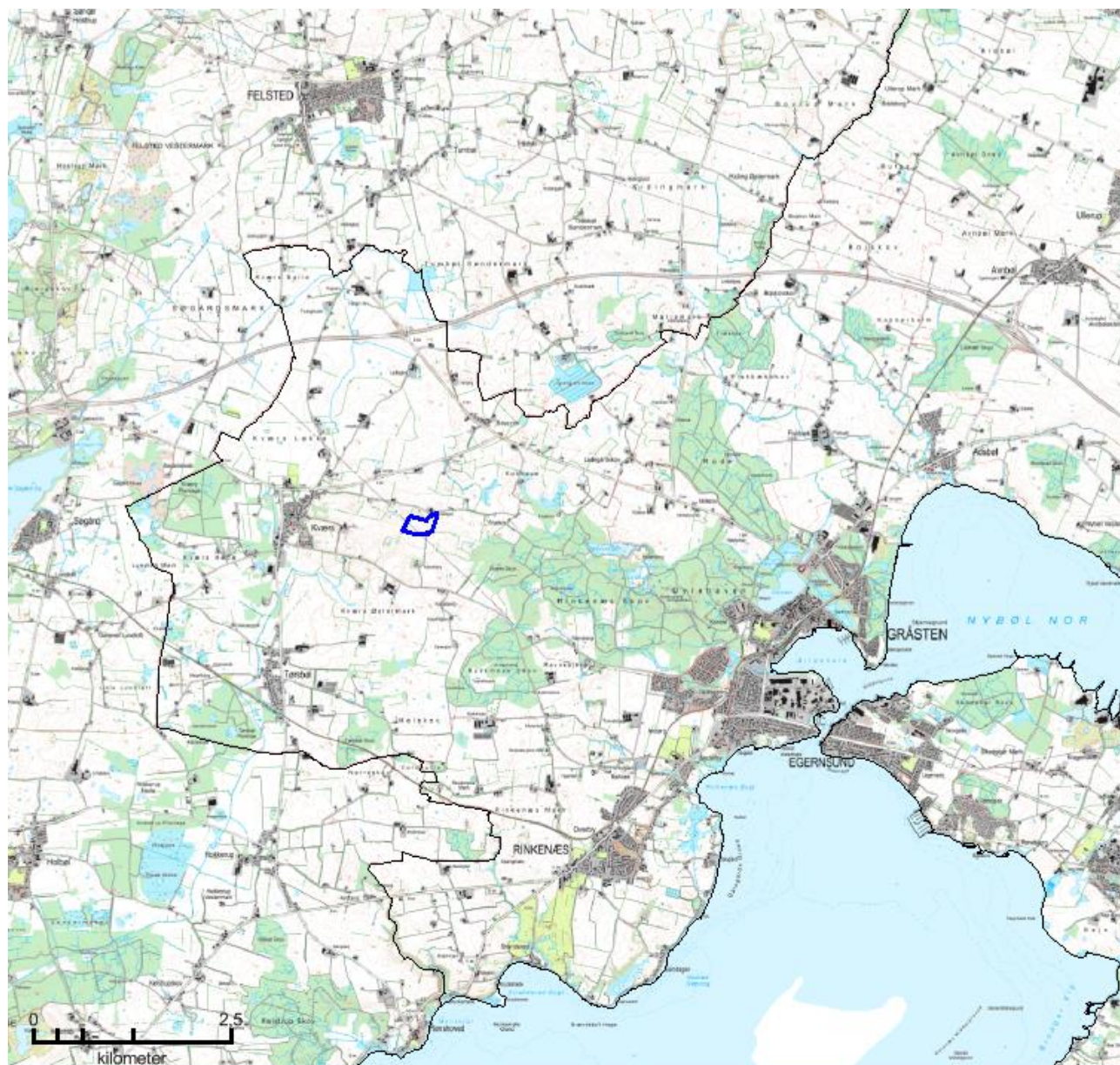
Samt følgende øvrige parter:

Matr. nr.	Ejerlav	Navn	Adresse
26	Ladegård, Kværs	Peter Beck	Abenraavej 155, Ullerup, 6400 Sønderborg
11	Ladegård, Kværs	Hans Festersen	Limbækvej 22, 6300 Gråsten
148	Ladegård, Kværs	Boet efter Poul Buciek, Administrator Gunhild V. Buciek	Hellesøvej 41, 6430 Nordborg
48	Ladegård, Kværs	Jørgen C. Fogt	Limbækvej 16, 6300 Gråsten
12	Ladegård, Kværs	Søren Henriksen og Marianne W. Petersen	Limbækvej 14, 6300 Gråsten
6	Ladegård, Kværs	Olaf Piepenbrock og Katrin Bode	Limbækvej 5, 6300 Gråsten
33	Kværs Ejerlav, Kværs	Hans Henrik Michelsen	Limbækvej 1, 6300 Gråsten
167	Kværs Ejerlav, Kværs	Svend Siewertsen	Limbækvej 2, 6300 Gråsten

Bilag vedlagt

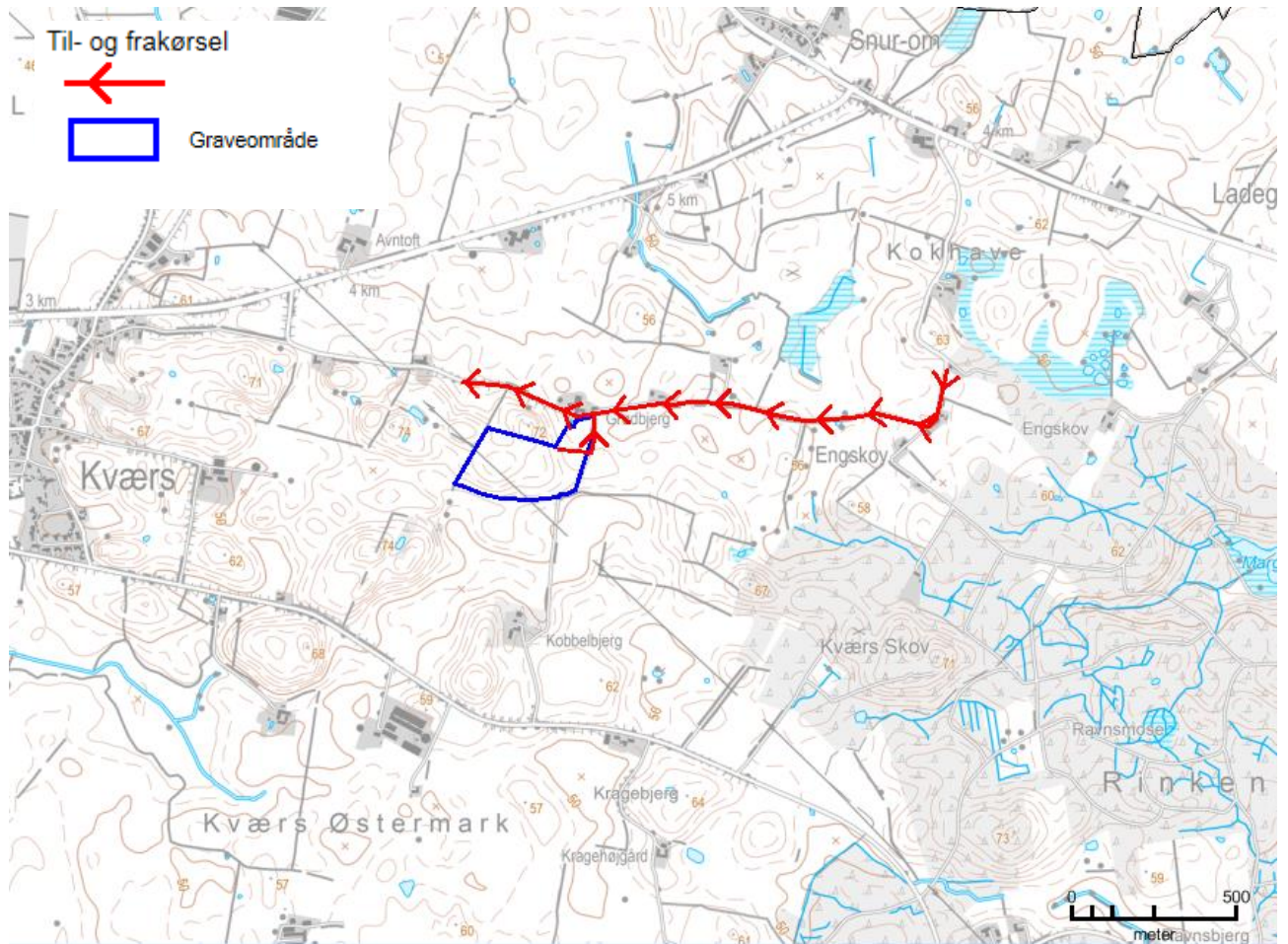
1. Oversigtskort
2. Til- og frakørsel til graveområdet
3. Graveplan
4. Skema til brug ved screening af projekter på bilag 2 er vedlagt
5. Høringssvar fra Museum Sønderjylland

Bilag 1 – Oversigtskort

På oversigtskortet ses det ansøgte graveområde med blå polygon

Bilag 2 – Til- og frakørsel til graveområdet

Bilag 3 – Graveplan

